

**FRANÇOISE GIANNESINI
MEHMET ŞEHMUS GÜZEL**

2017 L'ANNEE

Künyesidir :

ekitap olarak ikinci sunumu : Eylül 2019

Yapıt : FRANÇOİSE GIANNESİNİ, MEHMET ŞEHMUS GÜZEL (MŞG)

Dizgi ve sayfa düzeni : MŞG

Kapak/Couverture : MŞG. Fotograf heykeltıraş Françoise Giannesini'nin "Sculptures-Poèmes" / "Heykeller-Şiirler" dizisindeki heykellerinden "La Mer de Marmara/Marmara Denizi"ninidir. Türkçesi arka kapakta.

Teknik yönetmen : Ferruh Dinçkal.

İSBN : Belki gelecek. Belki gelmeyecek. Duruma göre.

Bu yapıtın her türlü yayın hakkı yazarına aittir. Olmayabilir de. Hani cesur, harbi ve meraklı bir yayınevi çıkarsa.

Kitaptan edinmek için iletişim : Gerekirse. Gerekmeyebilir de. Madem ki pdf biçiminde veya ekitap olarak sunuluyor www.ekitap.ayorum.com web sitesinde. Bundan iyisi can sağlığı.

1ère conception et mise en page : Ali Ziya ÇAMUR

Graphisme : Emegın Sanatı E-Publications

COLLECTION " BIBLIOTHÈQUE GANİME GÜZEL " 2

ekitap olarak birinci sunum tarihi : Février 2017

Tous droits de traduction, de reproduction et d'adaptation appartiennent à l'auteur, réservés pour tous pays, Turquie comprise (surtout, car on ne sait jamais)

İSBN à venir, viendra ou ne viendra pas, on ne sait pas encore

Toute ressemblance avec des poètes et poèmes ou des bêtes pas très nettes et surtout des lieux existant réellement ou même irréellement ou (encore !) avec des événements ayant eu lieu et non événements n'ayant jamais eu lieu (encore lieu !) ou qui n'auront jamais lieu serait (je vous assure) pure (ou purée) coïncidence (parole de poète, je vous dis)

Fait maison, frais et bio sans pour sang nouvelle tendance.

PRESTO PRESENTATION

Paris, 26 Décembre 2016

CHERS AMI(E)S, bonjour et merci pour votre aimable invitation. (De quoi parle-t-il : Mais quelle invitation ?)

Je participerai avec un grand et vilain plaisir au réveillon du nouvel an, pardon mille pardons je voulais dire à la soirée de la poésie du nouvel an, voilà c'est dit : Oui à la soirée de la poésie du nouvel an. J'en ai parlé à mon cher ami Macit Le Sou, mais non c'est pas Sou c'est Soûl, oui oui c'est bien ça, Macit Le Soûl, il est ces jours-ci un peu malade mais je suis certain qu'il sera en plein forme (il peut capter le doux parfum de l'alcool de très loin et très cool-ement et immédiatement il est debout) d'ici là et présent à la soirée de la poésie mais noooooon au réveillon, ça rentre pas ou quoi, t'es soûl ou sourd ? Maci, nous on l'appelle comme ça (ne pas mélanger avec le potage "maggi, maggi"), c'est un "vieux fusil" mais il travaille (je dirais même qu'il fait tic-tac tic-tac) toujours comme une montre suisse bien "remontée", mais non on dit "bien huilé" ou "bien alcoolisé" ou encore mieux "bien arrosé" oui c'est bien cela. Maci, c'est toujours Macit Le Sou (m'enfin tu arrêtes avec tes "sou"s, c'est Macit Le Soûl, je ne te corrigerai plus jamais, nein ! niet ! nenniiii ! hayırrr ! yettti beee !) est intarissable sur Nazım Hikmet. On peut ainsi parler de Nâzım Hikmet à dix voix ou peut-être plus. C'est bien Nâzım Hikmet qui dit ceci : "Şiirin temeli masaldır." Mais ne t'énerve pas Pénélope, d'accord d'accord je traduis : "La base de la poésie est le conte." Et d'ailleurs des fois il préférerait le mot "öykü" pour dire "şiir".

Oui oui mais bien entendu il faut aussi parler de ce que j'écris, bon bon ça vient :

Oui oui je me suis toujours amusé à écrire des "poèmes"; je mets les guillemets par précaution. Car je ne suis pas si innocent que ça parce que j'ai même publié/omis/commis/pondu trois ou peut-être quatre livres de poésie, je n'en sais plus rien Monsieur Le Juge ou Madame La Juge, oui Votre Altesse quatre livres de poésie dont les couvertures sont purement parisiennes, colorées très les années 50, oui oui 1950.

Ces trois, quatre ou cinq (retenez-moi svp) livres étaient adressés à des amis personnels pour leur souhaiter bonne année en 2003, en 2005, en 2012 (après j'ai arrêté car vu le

visage/paysage ensanglanté des années passées et à venir c'étaient plus possible de souhaiter quoi que soit, comme on dit ici et ailleurs).

Puis il faut les considérer, ces trois ou quatre livres, plus comme des livres de "şaka" (enjouement, plaisanterie, bon mot, dérision, trait d'humour, joke quoi) que de poésie. C'est vrai ce sont des jeux de mots, la transcription des sentiments d'un instant fulgurant, d'une voix (voice, voice), d'une silhouette (" femme bleue "), d'un souvenir passager ("touche pas à la femme blanche !"), " l'explosion " des remous intérieurs, la trace d'un nuage qui passe ou ne passe pas (problème de visa). D'une pluie qui tombe ou qui attend. Le soleil qui nous chauffe ou pas, qui bronze ou pas ... Les petits riens du quotidien ... Des choses ordinaires ... Ce sont des bouts de phrase qui cherchent quelques vérités vécues ... Un cri de Martin, Le Big Bébé : " Da da da ... da da da ... " Un plaidoyer pour le respect de la nature, animaux, oiseaux et bien entendu des humains, même si ce sont ces derniers (salauds d'humains !) qui causent tant de destructions ... et qui méritent largement/amplement ce qui les entoure et étouffe(ron)t ...

Je souhaiterais en lire un ou deux à notre soirée de poésie, mais non je plaisante, it's a joke Jack ! Sacré Jacques, my little big brother.

" Mes poèmes " sont courts, très très courts, je vous en présente quelques exemples en français. Ecrits en premier en Turc, traduits, no no pas traduits, adaptés, adaptés, et ceci avec la complicité de Françoise Giannesini-Güzel, ma première lectrice et critique (je sais cela ne s'écrit pas ainsi mais permettez-moi de faire cadeau de ce mot au bon vieux français; quoi ! ce n'est pas assez, alors attendez décembre 2017 et vous verrez, avec moi ou sans moi mais vous verrez quand même), que vous connaissez, sont différents des textes originaux (elle est très longue cette phrase, on reprend). Elle, Françoise, en fait des ardoises bien " écrites ", voyez les reprod (oui court c'est ainsi que vogue le navire de nos jours et de nos nuits : " mes nuits sont plus belles que vos jours ", non sans blague!) Comme me disait ma mère, " Mon fils, les poèmes ne sont pas traduisibles ", elle avait raison ma mère, (ma mère adorait Halide Edip Adıvar et Reşat Nuri Güntekin), toujours enfant docile je suis le chemin tracé par ma mère, Ganime Güzel Hanım, il faut préciser, et là c'est le moment, que les autres chemins étaient à l'époque encombrés et sont toujours en travaux. Tout cela va nous coûter très cher Pénélope, très cher, je te dis.

Bon on est déjà arrivé, tout le monde descend, je vous salue Marie, mais non imbécile on dit je vous salue bien amicalement. Ah bon ! Et bonne année quand même, soit dit en passant, mot-passant, Maupassant. Qu'ils passent les mots. Qu'ils passent ...

MEHMET ŞEHMUS GÜZEL

SUNU (ikinci)

Deniz Günel ve Ferruh Dinçkal'ın, birlikte, ortaklaşa, paylaşarak, nöbetleşerek, lokomotifliğini üstlendiği ekitap.ayorum.com treninin üç kez düdüğü çalmasına gerek kalmadan, “ Burda ! ” diyenlerden biriyim. Yıllardan beri ayorum ailesi içinde köşe yazılarımla Paris'ten, Fransa'dan, Euro-pa'dan (Örope'dan biçiminde okunur/okunmalı) deneme, düş-ün ürünü, öykü, siyasete, edebiyata, sanata ilişkin haberler ileten biri olarak başka türlü davranmam da zaten gayri mümkündür. Dahası şimdiye kadar, neresinden bakarsak bakalım tahminen ve yaklaşık elli yıldır bu tür bir teklifi kabul etmediğim görülmemiştir. (Belki bir, belki iki istisnası vardır ama bunlar “ kuralı ” bozmuyor.) Bu kez de köşe yazarı dostlarımla aynı trene atladım ve yola devam ediyoruz. Sizlerle birlikte elbette sevgili okurlarımız. Kambersiz yolculuk mu olur ? Olmaz.

Bu çalışma biraz kendine özgü bir “ yaratık ”, çünkü yarısı heykel-sanat ürünü yarısı şiir. Hikayesi derin :

Eşimin düzenli sergiler açtığı, şiire ve küçük boy kitaplara meraklı ve kendisi bilhassa ve fena halde Japon galeri sahibi Bayan (ismini yazmıyorum, konu dağılmasın, “ Toparla da öyle gel Sarhoş Macit ! ”), benim şiir yazdığımın farkına varınca eşime “ Şiirlerini ardoisedan küçük boy heykellerine kazısan nasıl olur ? Bir dene görelim. ” dedi. Ve bu macera öyle başladı.

Biblo boyundaki heykeller, üstlerine yazılı şiirlerle sarmaşdolaş ortaya çıktılar : Heykeller-Şiirler. Türkçesiyle heykele çıkan ve inmeyen şiirler. Bir. İki. Üç ... ve pek çok. Konu büyüdü Fransız şiirinin “ Babaları ” da devreye girdi. Konu daha da büyüdü. Eee ne yapacağız o zaman ? Galeri sahibi fena halde Japon sevimli Bayan “ Bunları sergileyelim ” dedi. Peki İki Gözüm. Sergiledik. Bu ilk sergiyi başka sergiler izledi ...

2016 sonunda gelecek yeni yıl, yani geçip giden 2017, vesilesiyle kutlama kartı niyetine bir kitapçık yapalım derken, üstü az şiirli minik heykellerin şirin ve anlamlı siyah beyaz fotoları ile şiirlerin türkçe ve fransızcalarını içeren bir kitapçık fikri kızıl bir Diyarbakır karpuzu gibi şap diye Dicle kıyısına ... yok canım ne Dicle kıyısı, Seine Nehri kıyısına, SeineNehri kıyısına .... Hayır bu mümkün değil, çünkü Seine Nehri kıyısında otomobil ve motosikletten başka hiç bir şey üremiyor. Üremez... Evet Dicle kıyısına kızıl bir Diyarbakır karpuzu gibi pat diye düştü, yarıldı ve kitapçık orada aniden doğdu. Konuyu daha fazla dağıtmadan toptasam iyi olacak. Yoksa başöğretmen kızacak. Tamam hocam bitiriyorum. Bitirelim mi ? Evet lütfen. Tamam kadeşim itme be ! Ne itiyon be ! Özür dilerim Hocam, hemen toparlıyorum Hocam : Françoise minik heykellerin fotoğraflarını özene bezene çekti. Ben birlikte seçtiğimiz şiirlerin bu kez Fransızcalarını yazmaya çalıştım. Göreceksiniz bunlar çeviri meviri değil, aynı havada fransızca yazılmış/kazılmış şiirlerdir. Öteden beri şiir çevirisinin imkansız olduğuna veya çok zor olduğuna inandığımdan şiirleri bu kez Fransızca yazdım. Fransızcaya çevirince veya fransızca yazınca tadını tuzunu kaybedenlere, siz lütfen türkçe olarak kalın ama mırıl mırıl mırıldanmayın, gürültü yapmayın lütfen dedim. Kibar şiirler şakamı anladılar ve safyalarına çekildiler. Evet bu şiirlerin türkçeleri daha önce nasıl olduysa oldu elimden bir kazadır çıktı üç ayrı şiir kitabında sahneye çıktılar ve perdeyi yerle yeksan ettiler. Bu da ayrı bir serüven. Karıştırmayalım konuları lütfen, yoksa başöğretmen bu kez sıfırdan atacak. Dikkat ! Macit toparlan oğlum, sırtma lan !

İzninizle paragraf atlamalıyım, yoksa bu iş karakolda bitecek. Aslında işin sonunu hatırlamıyorum. Kitapçık bitti. Ama bitmeden önce takdimini de benim yazmam kararlaştırıldı. Başöğretmen emri. Şehmus ne olur başöğretmeni yeniden işe karıştırma dağıtıyorsun. Tamam Baba, bitiriyorum zaten. Sunuyu yazdım, ilk sunuyu, bunu değil, ama çevirisine, fransızcadan türkçeye çevirisinden söz ediyorum, baktım mümkün değil. Çeviri-lemez ! Çünkü yazarken nasıl olduysa oldu, kendimden geçip, fransızca kurallarını es geçtiğim gibi, fransızcaya kelime melime bile hediye etmeye kalktım. Gördüğünüz gibi dağıtınca dağıtıyorum. Neyse iyi saatte olsunlar işe müdahale ettiler ve iş daha ciddi boyutlar kazanmadan tatlıya bağlandı. Ama bağlı olmayanlar tabanları yağladı. Yakalayana aşk-olsun ! Burada yeri gelmişken yine de yazmak istiyorum : Fransızca gibi olsa da siz yine de ilk sunuya da bir göz atın lütfen, hatta vaktiniz varsa türkçeymiş gibi telafuz ederek okuyunuz, fransızca yanında bilinen daha pek çok dilden de alıntılar bulunan bu bir parça uçuk metin kolayca anlaşılabilir yapıda. Denetlenmesi gereken gülme kriz derecemiz. Gülme kriz derecesi çok yükselmeden okumaya ara vermeniz müdüriyet tarafından bilhassa tavsiye ediliyor. Tavsiyeye uyanlara o arada bir gazoz, otuziki dişi birden, aynı anda ve aynı hızla donduran soğuk gazoz ikram edilecek. Söz. Müdüriyet sözü. Hilafım yoktur ! Evet bağlıyorum sayın başkan, pardon müdürüm...

Yukarıda aşk-olsun lafını sadece aşkolsun demek için kondurmadım. Dondurmadım. Haddim olmayarak yazdığım ve kağıt üstüne basılı ilk şiir kitabımın isminin Aşk-olsun ! olması nedeniyle geçmişi anmak istedim.

Çünkü sonuç itibariyle, bu yeni kitap, 2017 L'Année, şiirlerimden seçmelerimin bir tür derlenmesidir de aynı zamanda. Derleme terleme, altı üstü yirmisekiz belki otuz sayfa, bir çırpıda okunan cinsinden.

Gördüğünüz veya göreceğiniz gibi, şiirlerim şiir değil şakadır. Ve o nedenle çok kısa, hakikaten çok kısadır. Ama ne olur unutmayın her kısa-da bir kıssa da vardır. Kıssa-ları ne olur ihmal etmeyelim. Her gördüğümüzün peşine de dede, nine, dayı, amca, teyze, hala diye düşmeyelim. Lütfen. Söz. Şair sözü.

M. ŞEHMUS GÜZEL

(Paris, 20 Eylül 2019. Sonbahara bir gün kaldı. Yaz iflahımızı kesti. Burada. Avusturalya'da ise yazın başındasınız. Biliyorum. Umarım yazınız Euro-pa'daki gibi kavurucu olmaz. Köyevindeki bahçemizde her yıl altmış-yetmiş kilo elma, bilmem kaç kilo kiraz, şeftali ve erik üretirken 2019'da kıırım girdi : Tek elma, tek kiraz, tek şeftali yiyemedik ! Can derdi dayanırsa kapınıza ... Elma ağaçlarımız bizzat kendileri elmalarını iterek, silkeleyerek, tartaklayark dallarından attılar, köklerini, kalan köklerini kurtarabilmek içgüdüleriyle. Bir de ağaçlar duyumsuzdur diyorlar. Bizim elma ağaçlarımız kadar iri, bakımlı, cömert elma ağaçları başınıza düşün e mi ! Tamam Hocam bitirdim. Teşekkür ederim. Kapatıyorum. Yine görüşmek üzere. sağlıçakla kalın.)

BULUT

bir bulut geçiyor

köklerini "emanete" bırakarak

(Gare de l'Est/Doğu Garı)

15 Mart 2003

NUAGE

un nuage passe

en laissant ses racines en consigne

(Gare de l'Est)

15 Mars 2003

YAĞMUR ADAM

yağmur adam.

gökten yağmurla yağan adam :

aç ve susuz !

bulut-bulutçuk

10 Ekim 2000

HOMMEPLUIE

homme de pluie

homme qui tombe du ciel avec la pluie

affamé et assoiffé

nuage-petit nuage

10 Octobre 2000

MAEMUR ADAM
GOKTEN YASHUKUN MASIM ADAM
AC VE SUSUZLI
DULUT-KUUNUKUN

H-SUZLI

HOMME DE PLUIE,
HOMME QUI TOMBE DU CIEL. AVEC LA PLUIE
APPARUE ET ASSOMMEE
NUAGE - PETIT NUAGE.

GÖLGEMLE OYUN :

SOĞUK GÜNEŞ ALTINDA

gölgeler.

gölgeler.

yerinde duramayan gölgeler !

20 Ağustos 1978

JEUX AVEC MON OMBRE :

SOUS UN SOLEIL FROID

ombres.

ombres.

ombres qui ne tiennent pas en place !

20 Août 1978

MARMARA

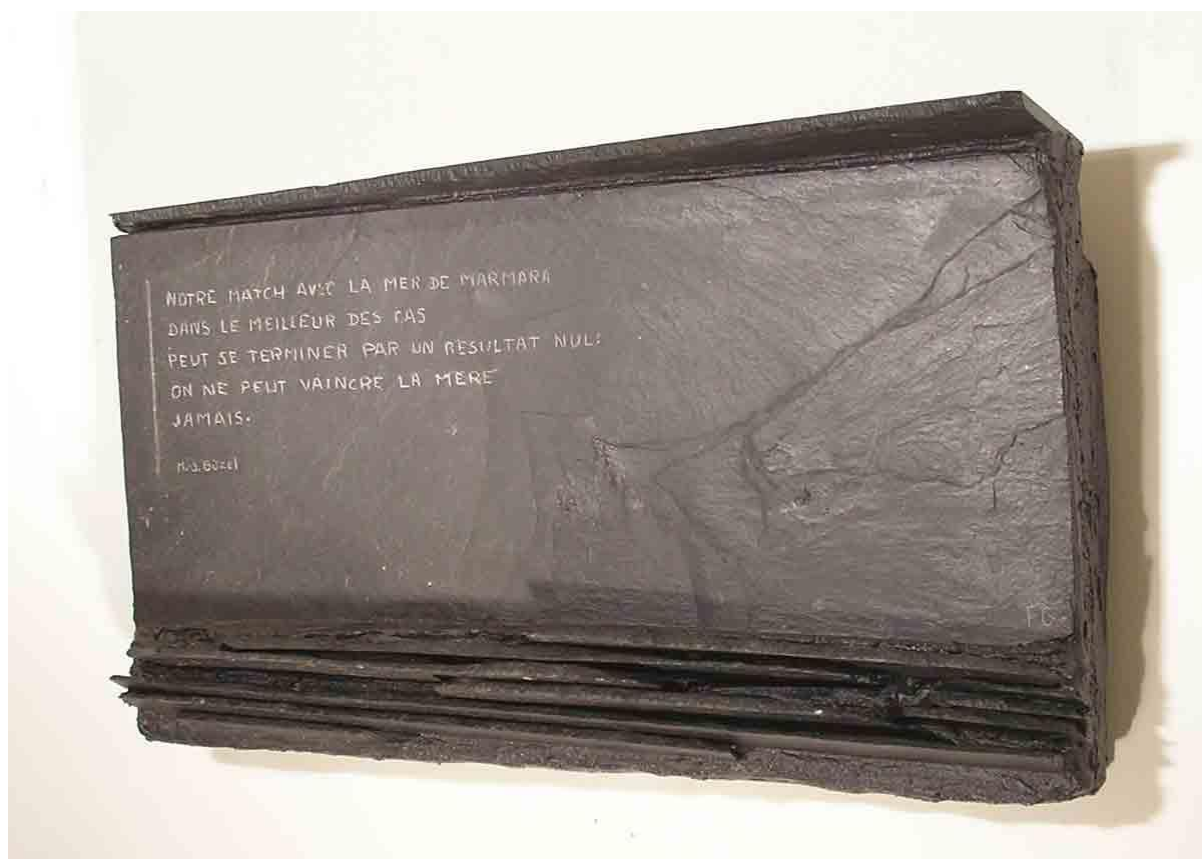
notre match avec la mer de marmara
dans le meilleur des cas
peut se terminer par un résultat nul
on ne peut vaincre la mer
jamais

30 Aralık 2002

MARMARA

marmara deniziyle maçımız
en iyi ihtimalle
berabere bitebilir :
denizi yenmek
na mümkün.

30 Décembre 2002

ÇAKAL

çakalın gecesi iyi. gündüzü kötü :
yapayalnız çünkü.

26 Temmuz 2001

CHACAL

la nuit du chacal est bonne. sa journée mauvaise
seul parce que.

26 Juillet 2001

VIEETMORT

la vie est

belle :

sombre la nuit

ensoleillé le jour

noire

est

la mort

19 Décembre 2009

YAŞADIK İŞTE

bu kadar yaşadık.

artık biraz da

ölmeli.

Zamanı Yok/17 Kasım 2001

AVONS VECU

nous avons tant vécu.

pouvons maintenant mourir

un petit peu

intemporel/17 Novembre 2001

KELEBEKLER

teğet çizen
sabah kelebekleri
şaşkın
gece kelebekleri(ni)
yener.

15 Ağustos 2001

PAPILLONS

les papillons du matin
qui te frôlent
vaincront
les papillons de nuit
étourdis

15 Août 2001

TEGET CIZEN
SABIN KELEBEKLERI
SASKIN
GECE KELEBEKLERI (N)
YENCR.

LES PAPILLONS DU MATIN
ONT TE FROLENT
VAINFRONT
LES PAPILLONS DE NUIT
ETAINES.

FG

H.S. Good

KAYNAKÇAM

Voilà donc mes livres de “ poèmes ” / şaka:

İşte şiir/şaka kitaplarım:

Aşk-Olsun!, Kendi Yayınım, İstanbul, Aralık, 2003.

İkinci Şiirler, Kendi Yayınım, İstanbul, Aralık, 2005.

Bu iki kitabı boşuna aramayın, piyasada bulunmaz: Her birini gelecek “yeni yıl” vesilesiyle yazdım, çok az sayıda bastırdım ve belli sayıdaki eş, dost, akraba ve arkadaşaya yolladım çünkü.

Kıssadır Hayat: Şiirler Üç, Emeğin Sanatı E Yayınevi tarafınan 2016'da ekitap olarak yayınlandı. Pek yakında ekitap.ayorum.com sitesinde bulacasınız.

Ve nihayet bu çalışma: Seçilenler birinci kitabımdan alınmıştır, türkçeleri yanında, tümü fransızlaştırılmıştır. Biri hariç: “vietmort”: 19 Aralık 2009'da sadece Fransızca olarak yazmışım. Çevirisin yapmak zor. Fransızca bilmek te şart değil türkçe okumak için (!) Bunun tersi de geçerlidir. İşe bakar mısınız.?

Unutmadan ilk sunuda adımlı andığım “Şair Baba” Nazım Hikmet'i İtalyancaya çeviren Joyce Lussu'nun şiir çevirisinin zorluğu konusundaki kitabının künyesini de takdim edeyim: Tradurre Poesia. Mondadori, printed in İtaly, 1967.

TABLE DES MATIERES (premières)

presto présentation

sunu (ikinci)

bulut/nuage

yağmuradam/hommepluie

gölgeyle oyun/jeux avec mon ombre

marmara

çakal/chacal

vietmort

yaşadık işte/avons vécu

kelebekler/papillons

kaynakçam

içindekiler/table des matières (premières)

« La beauté se niche dans ce qui se ressemble, se différencie et s'assemble. La poésie est un art d'analogie, de la déclinaison et du redoublement (...) »
(Jacques Morice, à propos du dernier film de Jim Jarmusch, Paterson, cf. Télérama, 21 Décembre 2016, p. 73.)

MARMARA

marmara deniziyle maçımız
en iyi ihtimalle
berabere bitebilir :
denizi yenmek
na mümkün.
30 Aralık 2002

FRANÇOISE GIANNESINI
MEHMET ŞEHMUS GÜZEL
2017 L'ANNEE

ekitap.ayorum.com